Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

ПЕДАГОГІЧНІ КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ, МІСЦЕВКОМУ ТА ПРОФКОМУ КИЇВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ ІМЕНІ О. М. ГОРЬКОГО.

№ 4 (472) | Четвер, 22 січня 1970 року. | Ціна 1 коп. Рік видання 15-й

Вивчаємо Тези ЦК КПРС «ДО 100-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВОЛОДИМИРА ІЛЛІЧА ЛЕНІНА».

ВЕЛИЧНИЙ ДОКУМЕНТ

У СВІДОМОСТІ радянських людей, народів соціалістичної співдружності, міжнародного робітничого класу, всіх трудящих світу весна 1970 року природно зв'язується з великим святом — 100-річчям від дня народження В. І. Леніна.

Неосяжна глибина ленінської думки, могутній її вплив на історичний розвиток людства. Продовжуючи справу великих учителів пролетаріату Маркса і Енгельса, які перетворили соціалізм із утопії в науку, Ленін всебічно збагатив марксизм, з'єднав його з практикою революційної боротьби й соціалістичних перетворень.

Розкриттю величі ленінського вчення в зв'язку з завданнями комуністичного будівництва, всього революційно-визвольного руху присвячений історичний документ ЦК КПРС — Тези «До 100-річчя з дня народження Володимира Ілліча Леніна».

Тези стали основою широкої ідейно-виховної, пропагандистської роботи партійних і громадських організацій. Тези стали своєрідним критерієм, яким ми вимірюємо сьогодні силу ідеологічного впливу на маси, весь рівень партійно-політичної роботи.

Питання вивчення й пропаганди цього важливого документу широко обговорювалися на черговому засіданні партійного комітету інституту. *Заступник секретаря парткому Г. В. Січкар* розповів про ті конкретні заходи, які вже вироблені і почали втілюватись у життя, про ті невідкладні завдання, які обов'язково слід виконати.

Тези ЦК КПРС сьогодні в центрі уваги інститутської громадськості: вони покладені в основу всієї ідейно-виховної та навчальної роботи з студентською молоддю, ними керуються партійна та громадські організації в підготовці до ленінського ювілею.

У своєму рішенні партком зобов'язав завідуючих кафедрами суспільних наук всебічно обговорити і прийняти розгорнуті заходи по глибокому вивченню і пропаганді Тез. У відповідності з наказом Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти СРСР для студентів усіх курсів стаціонарного, заочного та вечірнього відділів будуть прочитані лекції і проведені семінари про значення цього партійного документа.

Викладачі кафедр суспільних наук повинні забезпечити широке використання матеріалів Тез при читанні лекцій, проведенні семінарських занять, виконанні наукових тем, роботі студентських наукових гуртків.

У системі партійної освіти буде проведено чотири заняття по вивченню Тез. Керівники теоретичних семінарів повинні звернути особливу увагу на тісний зв'язок змісту занять по вивченню Тез з життям, із конкретними завданнями, які розв'язує інститутський колектив.

У підшефні райони Київської області виїдуть з лекціями викладачі суспільних наук. На місцях вони також подадуть конкретну методичну допомогу агітаторам і пропагандистам. Тези повинні лягти в основу діяльності інститутської групи Товариства «Знання» Української РСР.

Партійні бюро факультетів, партгрупи кафедр, агітатори академічних груп у здійсненні всіх заходів ідейно-виховної роботи з студентами мусять приділити особливу увагу вивченню і роз'ясненню Тез. Глибоке усвідомлення кожним комсомольцем ролі і значення цього партійного документа має вважатися важливою складовою частиною Ленінського заліку.

Глибоке вивчення партійного документа, його широке пропагування — обов'язок кожного комуніста, кожного викладача і студента.

П. ПОЛТАВЕЦЬ.

НАПРУГА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ СЕСІЇ

І прагнення, і наполегливість...

1. *242-га аудиторія... 2 курс дошкільного відділу педагогічного факультету... Екзамен з діалектичного матеріалізму...*

Філософія — наука мудра. Навіть на таке суто «життєве» запитання, чому та, а не інша оцінка на екзамені, вона дає вичерпуючу відповідь. Треба тільки пізнати «закономірний зв'язок явищ», а ще — пам'ятати про «необхідність» і «випадковість»... на екзамені. Необхідним є те, що неминуче повинно статися, якщо систематично готуєшся до занять та семінарів. Щодо випадковості на екзамені, то вона нестійка, — каже філософія, — вона може бути, а може й не бути, може статися так, а може й інакше. Той, хто, готуючись до екзаменів, керувався першим, має сьогодні у заліковій «відмінно». Той, хто сподівався на випадковість, звичайно ж, прорахувався. І як наслідок — «задовільно»—добре знайоме кожному почуття невдоволенності своєю відповіддю, своїми знаннями.

2. *«Ленінський етап в розвитку марксистської філософії» — таке перше питання у білеті, на який має відповідати Ніна Гончар. Дівчина помітно хвилюється. Ніні, в своїх знаннях вона впевнена. Хвилювання це іншого — вищого — «гатунку». «Ленінський етап»... Ціла епоха! З одного боку усвідомлення величі і важливості цього, а з другого — «прокрустове ложе» часу, відведеного на екзаменаційну відповідь. Чи зуміє висвітлити питання належним чином? Стисло, чітко, глибоко...*

— Вичерпуюча оцінка життя і багатогранної діяльності В. І. Леніна дана у Тезах ЦК КПРС «До 100-річчя з дня народження Володимира Ілліча Леніна», — починає свою відповідь студентка. — Володимир Ілліч був найвидатнішим ученим у революції і революціонером у науці. Він відкрив новий етап у розвитку марксистської теорії, збагатив усі складові частини марксизму — філософію, політичну економію, науковий комунізм.

НОТАТКИ З ЕКЗАМЕНУ.

Видно по всьому, готуючись до екзамену, студентка сумлінно опрацювала Тези, грунтовно засвоїла розроблені в них теоретичні положення. Та й чи можна було йти на екзамен з філософії, не знаючи цього важливого політичного документа партії!

Н. Гончар називає теоретичні праці В. І. Леніна, поява яких знаменувала новий поворот у марксистській філософії, викладає суть їх, впевнено відповідає на додаткові запитання.

Щодо відмінних знань студентки у екзаменатора доцента О. Д. Кардаша вже не залишається найменшого сумніву. Такими ж вичерпуючими і політично зрілими були відповіді і на інші питання.

— Гончар — «відмінно», — підсумовує викладач.

Відмінні знання на екзамені з діалектичного матеріалізму показали в той день і студентки В. Чепакова, А. Ярова, М. Шукало та інші. А як взагалі підготовлена група? Яке ставлення до суспільних наук у студентів педагогічного факультету? На це запитання відповідає О. Д. Кардаш.

3. *— У студентів педагогічного факультету, як і у всіх студентів інституту, відчувається поглиблений інтерес до суспільних наук, цілком природне прагнення скласти екзамени з цих дисциплін якнайкраще. І це не випадково, адже, готуючись до Ленінського заліку, комсомольці в своїх зобов'язаннях записали: «Скласти екзамени з суспільних наук на «відмінно» та «добре».*

Проте одного бажання тут мало. Його потрібно підкріплювати щоденною наполегливою підготовкою. Багато студентів ще й досі не усвідомили цю абеткову істину. Ось приклади. Слабо відвідував заняття, не готувався до семінарів студент II курсу музпеду В. Соляник. І результат — незадовільні знання на екзамені.

Нижче своїх можливостей відповідали на екзамені Н. Васильєва та Л. Нагорна (II курс. дошк). У дівчат є нахил до суспільних наук, є, так би мовити, потенції, проте на заваді знову ж таки стала недостатня старанність, пропуски занять. Студентки спромоглися відповісти тільки на «задовільно».

Якщо порівнювати знання студентів-другокурсників музично-педагогічного і дошкільного відділів, то перевагу все ж слід віддати першим. Група музпеду, яка складається із 35 осіб, на екзамені з філософії одержала 11 «п'ятірок» і 13 — «добре». В числі кращих тут слід назвати студентів М. Випустка, А. Доріченка, Л. Доля, В. Щур, В. Смолянінова та інших.

Ю. ГУБРІЄНКО,

НІ ПУХУ, НІ ПЕРА!

Сьогодні лічильник-табло, що висів свого часу на фізматі (див. фото), вимагає відповідних коректив. Їх ми і робимо. «До екзаменів залишилось мінус 9 днів...» Це означає: вже 9 днів, як триває сесія у студентів фізико-математичного.

Добре склала екзамен з радіотехніки 53«ф» група. У групі 21 студент. Дев'ять із них склали екзамен на «відмінно», а семеро на «добре».

Естафету випускників беруть першокурсники. Може, не зовсім впевнено, проте і у них є вже свої «п'ятірки». На «відмінно» склали екзамен з аналітичної геометрії Світлана Потіха (12 «ф» група) і Ліда Подколзіна (13 «ф» група). На «найвищому рівні» склала екзамен з вищої алгебри Тетяна Коломієць (11 «м» група). Перші «п'ятірки» першокурсників радують. Як то кажуть, «ні пуху вам, ні пера» й надалі!

СЕСІЯ

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

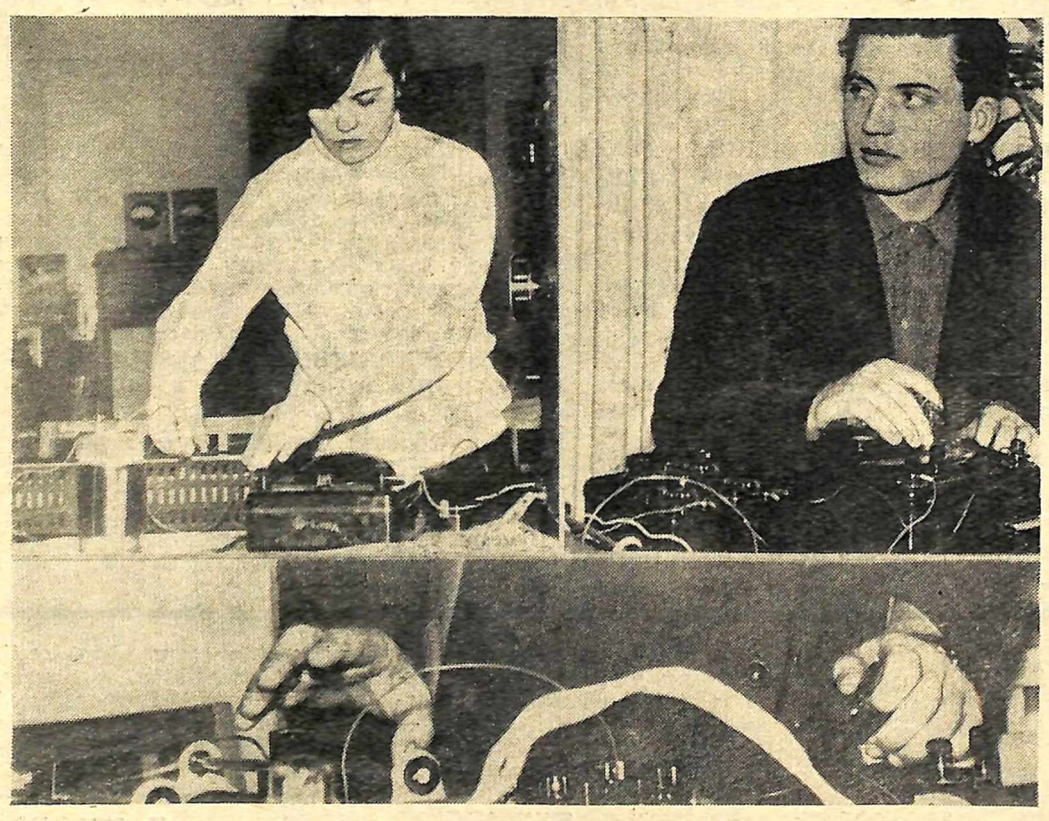

НА ФОТО: ідуть заняття в лабораторії електротехніки. Лабораторні роботи з курсу загальної фізики виконує студентка фізико-математичного факультету 21-ї «ф» групи Тамара Глушак і студент 22-ї «ф» групи Борис Комаренко.

Впевнено чаклують руки в хитросплетінні дротів. Ще мить і схема запрацює.

Фото В. Сокура.

Нам радить Володимир Ілліч

...Триває Ленінський залік студентської молоді. І турбуючись про відмінне складання цього найпочеснішого заліку, про успішну підготовку до майбутньої творчої праці, студенти повинні вчитися у Леніна, у класиків марксизму, як потрібно працювати над книгою, як по-ленінському користуватися невичерпними джерелами знань і досвіду, що зберігаються в книгах.

Найважливішим методом оволодіння марксистсько-ленінською теорією є самостійне навчання. В. І. Ленін не раз підкреслював значення цього методу.

Геніальний продовжувач справи К. Маркса і Ф. Енгельса В. І. Ленін творчо опрацював велику спадщину багатовікової культури людства. Сестра Володимира Ілліча Марія Іллівна пише, що «все життя він учився. Вивчав великих мислителів і живе життя, теорію і практику, факти і цифри».

Книга для В. І. Леніна була могутнім знаряддям боротьби за революційне перетворення світу, засобом політичного виховання і освіти мас. В його партійній, державній і науковій роботі книжки були активно діючим інструментом.

Вивчаючи методи роботи Леніна над книгою, ознайомлюючись із лабораторією геніальної ленінської думки, корисно прочитати 38 і 39 томи четвертого видання його творів. 38 том вміщує десять ленінських зошитів, з яких один — конспект книги К. Маркса і Ф. Енгельса «Святе сімейство», інші дев'ять відомі як «Філософські зошити», що включають конспекти праць Фейєрбаха, Гегеля, Лассаля, Арістотеля. Коли знайомишся з цими конспектами, вражає обсяг вивченої Леніним літератури (близько 8 тисяч сторінок).

Величезну наукову цінність і яскраву характеристику методів роботи Леніна над книгою являють собою «Зошити з імперіалізму», опубліковані в 39 томі четвертого видання творів. Сюди ввійшли двадцять зошитів Леніна з питань імперіалізму та інші записи 1912—1916 років.

В. І. Ленін читав книги пристрасно, по-партійному гостро виявляючи своє ставлення до прочитаного. Про це свідчать його листи до друзів, а також численні помітки на сторінках книжок, конспектів. Він був нещадний до ворогів марксизму, невігласів та політичних демагогів. Разом з тим Володимир Ілліч радів з кожної вдалої, правильної сторінки або фрази у книжках ідейних однодумців, великих вчених —матеріалістів.

Конспектуючи твір, Володимир Ілліч, звичайно, записував його повну назву, рік видання, число сторінок, відзначав, з якого приводу написана книжка.

Особлива уважність і акуратність, з якою Володимир Ілліч складав конспекти, техніка роботи над книгою — численні помітки на полях зошитів, різні знаки (рамки, дужки, кола, стрілки тощо) в тексті, покажчик змісту на обкладинці — все це допомагало йому легко орієнтуватись у своїх записах і швидко знаходити потрібні місця.

Уважно вивчивши ленінські конспекти, можна зробити деякі загальні висновки:

1. В. І. Ленін конспектував твір тільки після грунтовного його продумування. Про це свідчать глибокі стислі висновки та узагальнення, підкреслення речень, рядків і навіть багатьох окремих слів, стрункий і послідовний виклад у конспекті найважливіших думок автора.

2. У Ленінському конспекті поєднуються різноманітні види записів: а) виписки або цитати з твору; б) виклад думок автора своїми словами; в) свої висновки.

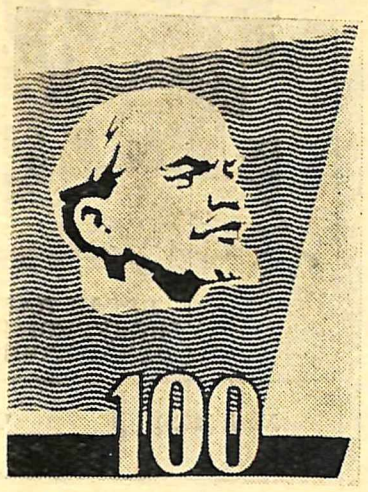

Як ми вже зазначали, самостійне читання книг є основним засобом вивчення будь-якої галузі науки. «Без певного самостійного труда, —писав В. І. Ленін, — ні в одному серйозному питанні істини не знайти, і хто боїться труда, той сам себе позбавляє можливості знайти істину».

На допомогу студентам, які складають Ленінський залік

Ці ленінські слова повністю стосуються і самостійної роботи над книгою.

Дуже корисні поради щодо самостійної роботи над творами В. І. Леніна дає Н. К. Крупська. Надія Костянтинівна вважає, що найважливіше при вивченні ленінізму —вивчитися розуміти В. І. Леніна, розуміти його основні ідеї і вміти застосовувати їх у сучасних умовах. Вивчаючи той чи інший твір Володимира Ілліча, варто спочатку ознайомитися з історичною обстановкою, в якій він був написаний, з конкретними політичними умовами того часу, з'ясувати, чи не написав В. І. Ленін чого-небудь ще з цього приводу.

Цю пораду слід пам'ятати, працюючи над будь-яким твором класиків марксизму-ленінізму, рішенням з'їздів Комуністичної партії, Пленумів Центрального Комітету КПРС.

З найбільшою повнотою геніальну спадщину Володимира Ілліча розкриває п'яте 55-томне видання його творів. У ньому вміщені майже дев'ять тисяч ленінських документів, з них понад п'ять тисяч надруковано вперше.

Значну допомогу у вивченні ленінських творів надає довідковий апарат нового видання творів. Він складається з передмов до томів, приміток, переліку дат життя і діяльності Володимира Ілліча, покажчика імен тощо.

На відміну від усіх попередніх видань у повному зібранні у передмовах до кожного тома коротко висвітлюється історична обстановка, в якій були написані твори, викладаються важливі ідеї праць, розвиток цих ідей або положень у сучасній обстановці.

Для ленінських творів характерний діалектичний підхід до досліджуваних явищ. В. І. Ленін одну й ту ж проблему по-різному трактував на різних етапах революційного руху. Він враховував нові історичні умови, нові сторони, нові перспективи і завдання (згадаймо питання про неп, про збройне повстання).

У роботі над книгою важливим елементом є читання. Теоретичний твір, науковий текст доцільно читати двічі. Під час першого читання відбувається загальне знайомство. Під час другого — осмислюються і помічаються деталі. Продумування змісту твору — найскладніша частина читання. І чим більше залучається при цьому власних думок, знань, інтересу й уваги, тим результативніше читання, тим глибше засвоєння.

Найстисліша форма запису — план. Із складання його найчастіше починається будь-яка форма запису. План полегшує продумування, засвоєння і виклад прочитаного, допомагає виділити основні думки твору, встановити їх послідовність і зв'язок між ними.

Складання конспекту — завершальний етап роботи над твором. Конспектування допомагає краще засвоїти матеріал, сприяє розвиткові мислення і пам'яті, а також виробленню навичок правильного викладу в письмовій формі найважливіших теоретичних і практичних питань.

Твори основоположників наукового комунізму слід вивчати творчо. Це значить: уникати зазубрювання окремих формулювань і визначень, глибоко проникати в метод автора, розуміти основні його ідеї, вміти застосувати набуті знання в сучасних умовах. Адже класики марксизму-ленінізму теоретичні питання завжди пов'язували з життям, з поточними подіями, практичними завданнями моменту.

Вивчаючи твори класиків марксизму-ленінізму, слід пам'ятати ленінське застереження, що саме книжне засвоєння марксистської теорії без активної участі у будівництві нового життя нічого не варте. Одну з причин успіхів Комуністичної партії В. І. Ленін бачив у тому, що більшовики не повторювали завчені слова, а вдивлялися в нові історичні умови, вдумувались у те, чому життя пішло так, а не інакше. Творче засвоєння марксистсько-ленінської теорії, дальший розвиток її, нова постановка питань можливі тільки в результаті вивчення практики, пізнання реальної дійсності.

Д. БЕНІКОВ,
кандидат історичних наук.

ЛЕНІНСЬКА КНИЖКОВА ПОЛИЧКА

Останнім часом до нашої бібліотеки надійшло багато книг, присвячених 100-річчю з дня народження В. І. Леніна. Серед них:

Ленин В. И. Империализм, как высшая стадия капитализма. (Попул. очерк) М., Политиздат, 1969, 136 с.

Ленин В. И. О временном революционном правительстве М., Политиздат, 1969, 23 с.

Ленин В. И. О коммунистической нравственности. (Сборник) М., Политиздат, 1969, 368 с.

Ленин В. И. Об атеизме, религии и церкви. (Сборник статей, писем и других материалов). М., «Мысль», 1969, 317 с

Ленін В. І. Повне зібрання творів. Переклад з 5-го рос. видання т. І К., Політвидав України, 1969, 620 с.

Бузлаева А. И. Ленинский план кооперирования мелкой промышленности СССР. М., «Наука», 1969, 175 с.

Касьяненко В. И. В. И. Ленин во главе борьбы за экономическую независимость страны Советов. М., «Знание», 1969 г. 40 с.

Копнин П. В. В. И. Ленин и материалистическая диалектика. М., Политиздат Украины, 1969, 196 с.

Ленин в Польше. Фильм о счастливом человеке. М., «Исскуство» 1968 г. 175 с.

В. І. Ленін і деякі проблеми соціології. Збірник статей, К., «Наукова думка», 1969, 303 с.

Ленин смотрит на нас. Репертуарный сборник М., «Советская Россия», 1969, 155 с.

Ленин—товарищ, человек. М., Политиздат, 1969, 327 с.

Ленінські вогні. Репертуарний збірник. К., «Мистецтво», 1969, 208 с.

Воспоминание о Владимире Ильиче Ленине. В 5-ти томах. Т. 1—4 М., Политиздат, 1969 г.

ГОРТАЮЧИ БАГАТОТИРАЖКИ ПЕДАГОГІЧНИХ ВУЗІВ

У НАШИХ КОЛЕГ

ЛУГАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ ім. Т. Г. ШЕВЧЕНКА

Серйозно і наполегливо готуються до Ленінського заліку студенти спецгруп Луганського педінституту. Нещодавно у своєму гуртожитку посланці сонячного Узбекистану провели цікавий вечір, який був своєрідним підведенням підсумків дворічного навчання в педвузі. Похалитися було чим. Спецгрупа другого курсу філологічного факультету, наприклад, має найвищу успішність на факультеті: 12 відмінників і жодного трієчника! Ця ж група посідає друге місце в інституті за результатами другого етапу Ленінського огляду студентських груп.

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. 300-РІЧЧЯ ВОЗЗ'ЄДНАННЯ УКРАЇНИ З РОСІЄЮ

На честь 100-річчя з дня народження В. І. Леніна для студентів, активістів Ленінського заліку, які особливо відзначились у навчанні і громадській роботі встановлено нагороду: значок «Відмінник навчання ДДУ».

Нагородження значком заноситься до особистої справи студента. Нагородженому надаються права: перехід на індивідуальний план навчання; переваги при виборі призначення після закінчення університету; позачергове поселення до гуртожитку тощо.

МОСКОВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ інститут ім. Н. К. КРУПСЬКОЇ

Цікаву науково-теоретичну конференцію, присвячену Ленінському ювілею, провели студенти факультету фізичного виховання.

Студентам, доповіді яких визнані кращими, були вручені дорогі подарунки — томики вибраних творів Володимира Ілліча Леніна.

ПЕРМСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

У зобов'язаннях, які взяли студенти інституту, готуючись до Ленінського заліку, ви не знайдете традиційних пунктів і... підпунктів. Комсомольці вирішили проводити змагання на кращу стидентську групу під девізами: «Вчитися на совість», «Працювати по-ленінськи», «Кожній групі — кипуче життя».

Коротко, проте вичерпуюче.

СТАВРОПОЛЬСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

Рік тому при кафедрі педагогіки інституту створено штаб допомоги «важким» підліткам (ШДВ). Зараз у складі штабу 90 комсомольців — представників від кожного факультету.

Студенти охоче допомагають органам міліції, громадськості у вихованні тих, хто так чи інакше вийшов з-під впливу батьків або школи і потрапив під вплив «вулиці». Участь у роботі «штабу допомоги» комсомольці вважають важливою складовою Ленінського заліку.

ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ ім. І. ФРАНКА

При комітеті комсомолу інституту створено клуб комсомольського активіста — «Факел».

Метою створення цього клубу є прагнення численного комсомольського активу глибше оволодіти марксистсько-ленінською теорією. Нещодавно відбулося перше тематичне засідання клубу з теми «Педагогічне мистецтво В. І. Леніна».

У світлі «КП»

Засвітив на повну потужність «Комсомольський прожектор» на філологічному факультеті. У його сатиричному промені — сесія. «Об'єкти для висвітлення» знайшлися. Це ті, хто «спіткнувся», «завалився», «засипався» на екзамені.

І. Орфію, студенту 3-го курсу спецвідділу, який одержав «двійку» з історії КПРС, «прожектор» присвячує такі рядки:

В праці він завжди холодний,
Нині чубу стало жарко —
Злиплась, клята, у долоні
На екзамені шпаргалка.

Дошкульним віршем, сатиричним малюнком зачіпає «КП» й інших студентів, які несумлінно підготувались до екзаменів. Знаходимо тут і І. Приходька, що одержав двійку з фаху, і «трійцю» — О. Захаренко, Г. Лазаренко та П. Марочко, які «засипались на діаматі».

Оперативність комсомольського бюро філологічного факультету у висвітленні «вузьких місць» сесії, звичайно, заслуговує схвалення. Тож треба, щоб і «Комсомольські прожектори» інших факультетів теж «підзарядили свої акумулятори».

Редактор П. ХРОПКО.

«За педагогические кадры» — орган парткома, комитета ЛКСМУ, профкома, месткома и ректората Киевского государственного педагогического института им. А. М. Горького. Адреса редакції: м. Київ, бульвар Шевченка, 22/24, кім. 110. **Тел. Б-1-90-46 дод. 43.**

Зам. 247. м. Київ. Міська друкарня Києво-Святошинського р-ну. Вул. Львівська. 72. **Тираж 1000.**